

BAĞIMLILIK DANIŞMA, ARINDIRMA VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; madde bağımlıları ve yüksek risk grubu ve/veya yakınlarına danışmanlık ve bilgilendirme hizmetlerinin sunulduğu merkezler ile madde bağımlısı olan hastaların ayaktan veya yatarak farmakolojik, psikososyal tedavilerinin ve rehabilitasyonlarının yapıldığı merkezlerin açılmasına, işletilmesine, denetlenmesine, kapatılmasına ve merkezlerde çalışacak personele ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, kamu ve özel sağlık kurum ve kuruluşları, üniversiteler, valilikler, kaymakamlıklar, kanunla kurulan veya kurulması öngörülen ve Bakanlıkça yetkilendirilmiş vakıflar tarafından açılacak danışma, arındırma ve rehabilitasyon merkezleri ile bu merkezlerde sunulan hizmetleri ve buralarda görev yapacak personeli kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun 3 üncü maddesi ile 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine, 10/7/2018 tarihli ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 355 inci maddesinin birinci fıkrasının (a), (c), (e) ve (f) bentleri, 508 inci maddesi ve 378 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Arındırma tedavisi: Bağımlılık yapan maddenin vücuttan uzaklaştırılması ve alışkın olan vücuttan bağımlılık yapan maddelerin uzaklaştırılması sırasında ortaya çıkan fiziksel ve psikolojik yoksunluk belirtilerinin giderilmesi için uygulanan müdahale ve tedavi usullerini,

b) ASİS (Asgari işleyiş standartları) rehberi: Bağımlılığa yönelik danışmanlık, arındırma, rehabilitasyon ve sosyal uyuma yönelik hizmetleri sunmak üzere kurulmuş merkezlerin hizmet kalitesini standart hale getirmek için belirlenen asgari standartları,

c) Ayakta arındırma merkezi: Madde bağımlılarının ayakta teşhis ile farmakolojik ve psikososyal tedavi ve takip hizmetlerinin sunulduğu Bakanlıkça faaliyet izin belgesi verilmiş sağlık kurum ve kuruluşlarını,

ç) Ayakta rehabilitasyon: Arındırma sonrası ayakta, farmakolojik ve/veya psikososyal tedavileri içeren ve bağımlılık yapan maddeden uzak kalmaya devam etmenin yanı sıra kişinin işlevselliğini yeniden kazanmasını ve sosyal açıdan düzelmesini hedefleyen tedavi sürecini,

d) Ayakta rehabilitasyon merkezi: Ayakta rehabilitasyon hizmetlerinin sunulduğu Bakanlıkça ruhsat ya da faaliyet izin belgesi verilmiş merkezi,

e) Bağımlılık: 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun hükümlerine tabi tutulan maddeler ile bedensel, ruhsal ve sosyal problemlere sebebiyet veren diğer maddelerin devamlı ve tekrarlayıcı olarak kullanım arzusunun tedavi görmeksizin durdurulamaması halini,

f) Bakanlık: Sağlık Bakanlığını,

g) Danışma merkezi: Bağımlı kişilere ve yakınlarına danışmanlık ve bilgilendirme hizmetleri sunarak kişinin ihtiyacına göre arındırma, tedavi ve rehabilitasyon merkezlerine yönlendirme çalışmaları yapan, toplum temelli çalışmalar ve psikososyal müdahalelerden sorumlu, kişiye psikolojik ve sosyal destek veren, kişinin tedavi motivasyonunu artıran çalışmaları yürüten Bakanlıkça ruhsat ya da faaliyet izin belgesi verilmiş merkezi,

ğ) Genel Müdürlük: Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünü,

h) İl değerlendirme komisyonu: Merkezler için ön izin alınması veya faaliyet izin belgeleri düzenlenmesi esnasında; başvuruların önce dosya üzerinden ve akabinde yerinde incelenmesi

yapılarak bu Yönetmeliğe uygunluğu yönünden değerlendirilmesi, merkezlerin açılması ve kapatılması ile ilgili rapor hazırlamak üzere il sağlık müdürlüğü nezdinde oluşturulan komisyonu,

i) Komisyon: Bağımlılık Bilim Komisyonunu,

ii) Merkez: Danışma merkezi, ayakta arındırma merkezi, yataklı arındırma merkezi, ayakta rehabilitasyon merkezi ve yataklı rehabilitasyon merkezini,

iii) Müdürlük: İl sağlık müdürlüğünü,

iv) Psikososyal tedavi: Kişinin bağımlı olduğu durumdan ya da maddeden uzak durmasını sağlamak, yeni beceriler kazanmasını ve toplumla bütünleşmesini sağlamak ve yaşamını yapılandırmasına ve ruhsal sorunlarının çözümüne yardımcı olmak amacıyla yapılan tedaviyi,

v) Rehabilitasyon: Yataklı ve ayakta hizmet veren merkezlerde yapılan arındırma sonrası ayakta ve/veya yatarak, farmakolojik ve/veya psikososyal tedavileri içeren, maddeden uzak kalmaya devam etmenin yanı sıra kişinin işlevselliğini yeniden kazanmasını ve sosyal açıdan düzelmesini hedefleyen süreci,

vi) Sosyal uyum merkezi: Bireyin eğitim, iş, barınma, sosyal ilişkiler ve çevre aracılığıyla sosyal işlevselliğinin, refah düzeyinin ve mevcut iyilik halinin artırılmasına yönelik hizmet sunan Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından faaliyet izin belgesi verilmiş merkezi,

vii) Uzman tabip: Ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanı ile çocuk-ergen ruh sağlığı ve hastalıkları uzmanını,

viii) Vakıf: Kanunla kurulan veya kurulması öngörülen ve Ek-20'ye göre Bakanlıkça yetkilendirilmiş vakıfları,

ix) Yataklı arındırma merkezi: Bağımlıların yatarak teşhis, farmakolojik ve psikososyal tedavi hizmetlerinin sunulduğu Bakanlıkça faaliyet izin belgesi verilmiş sağlık kurum ve kuruluşlarını,

x) Yataklı rehabilitasyon: Arındırma sonrası yatarak, farmakolojik ve/veya psikososyal tedavileri içeren, maddeden uzak kalmaya devam etmenin yanı sıra kişinin işlevselliğini yeniden kazanmasını ve sosyal açıdan düzelmesini hedefleyen tedavi sürecini,

xi) Yataklı rehabilitasyon merkezi: Yataklı rehabilitasyon hizmetlerinin sunulduğu Bakanlıkça ruhsat ya da faaliyet izin belgesi verilmiş merkezleri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Bağımlılık Bilim Komisyonu

Komisyonun teşkili

MADDE 5 – (1) Bağımlılık alanında çalışmalar yapmak ve görüş vermek üzere Bakanlıkça, Bağımlılık Bilim Komisyonu teşkil edilir. Komisyon, Halk Sağlığı Genel Müdürü veya görevlendireceği bir Genel Müdür Yardımcısının başkanlığında;

a) Sağlık Hizmetleri Genel Müdürü ile Kamu Hastaneleri Genel Müdürü ya da görevlendirecekleri Genel Müdür Yardımcılarından bir temsilci,

b) Bakanlığa bağlı eğitim ve araştırma hastaneleri ile tıp fakültelerinden, ruh sağlığı ve hastalıkları kadrosundaki eğitim görevlisi/öğretim üyesi dört kişi, çocuk ve ergen ruh sağlığı ve hastalıkları kadrosundaki eğitim görevlisi/öğretim üyesi iki kişi olmak üzere toplam altı kişi,

c) Bakanlığa bağlı eğitim ve araştırma hastanelerinden veya tıp fakültelerinin tıbbi farmakoloji anabilim dalından bağımlılık alanında çalışan bir tıbbi farmakoloji uzmanı veya eczacılık fakültelerinin farmasötik toksikoloji veya farmasötik kimya anabilim dalı öğretim üyelerinden farmasötik toksikoloji veya farmasötik kimya uzmanı bir kişi,

ç) Tıp fakültelerinin adli tıp anabilim dalından veya Adalet Bakanlığı Adli Tıp Kurumundan öğretim üyesi veya en az doçent ünvanlı adli tıp uzmanı bir kişi,

olmak üzere toplam on bir üyeden oluşur.

(2) Komisyon üyeleri iki yıl süre için Bakanlıkça görevlendirilir. Yeni komisyon üyeleri görevlendirilinceye kadar mevcut üyelerin görevi devam eder. Herhangi bir sebeple üyeliğin boşalması halinde, kalan süreyi tamamlamak üzere yeni üye görevlendirilir. Üyeliğe tekrar görevlendirilmek mümkündür. Görevlendirilmiş üyelerden kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın iki defa üst üste veya bir üyelik döneminde yıllık izin, hastalık ve mazeret izinleri hariç toplam üç defa katılmayan üyenin komisyon üyeliği sona erer.

Komisyonun çalışma usul ve esasları

MADDE 6 – (1) Komisyon; yılda en az iki defa, Bakanlığın daveti üzerine, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü tarafından önceden belirlenmiş toplantı gündemine göre toplanır.

(2) Komisyon, üye tam sayısının 2/3 çoğunluğu ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar alır. Oylarda eşitlik olması halinde, Başkanın görüşünün olduğu tarafın görüşü kabul edilmiş sayılır.

(3) Komisyon kararları, karar defterine yazılır ve toplantıya katılan üyelerce imzalanır. Karara muhalif olanlar, şerh koymak suretiyle kararları imza ederler. Muhalif görüş gerekçesinin karar altında veya ekinde belirtilmesi zorunludur. Bakanlık, gerektiğinde ulusal veya uluslararası alanda bağımlılık tedavisinde uzman olan kişileri veya ilgili uzmanlık kuruluşlarının temsilcilerini, bilimsel görüşlerini almak üzere Komisyona davet edebilir veya bunlardan yazılı görüş isteyebilir.

Komisyonun görevleri

MADDE 7 – (1) Komisyonun görevleri şunlardır:

a) Bağımlılıkla ilgili güncel gelişmeleri izleyerek Bakanlıkça belirlenecek ulusal stratejiler konusunda görüş bildirmek,

b) Bağımlılık tedavi usulleri ile ilgili tanı ve tedavi protokollerinin oluşturulması, gerektiğinde güncellenmesi konusunda görüş bildirmek ve merkezlerde uygulanacak tedavi programlarının bilimsel gerçekliği ve kanıta dayalı olup olmadığı hakkında görüş bildirmek,

c) Bakanlığın talebi üzerine merkezlerin yıllık faaliyetlerini değerlendirmek, gerektiğinde merkezleri yerinde incelemek ve alınması gereken tedbirler konusunda görüş bildirmek,

ç) Bağımlılık konusunda eğitim verecek merkezlerin kriterleri ve eğitimin kapsamı konusunda görüş vermek,

d) Bağımlılığın önlenmesi ve maddeye olan taleple mücadele çalışmaları kapsamında görüş bildirmek,

e) Bakanlıkça belirlenecek bağımlılıkla ilgili diğer konularda görüş bildirmek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Merkezlerde Bulunacak Genel Özellikler

Bina durumu

MADDE 8 – (1) Merkezler, türüne göre aşağıda belirtilen binalarda kurulur.

a) Danışma merkezleri, sağlık tesisi binası içerisinde veya müstakil olarak bu işe ayrılmış binalarda kurulur. Sağlık tesisi olmayan binalarda, merkezin girişinden itibaren tüm bölümleri, asansör ve merdiven kullanımı dâhil bütünlük ve müstakiliyet arz etmesi gerekir.

b) Arındırma merkezleri, sağlık tesisi binası içerisinde veya müstakil olarak bu işe ayrılmış binalarda kurulur.

c) Rehabilitasyon merkezleri, sağlık tesisi binası içerisinde veya müstakil olarak bu işe ayrılmış binalarda kurulur. Bünyesinde arındırma merkezi bulunan sağlık tesisleri, farklı katlar veya farklı bölümlerde hizmet vermek üzere arındırma ve rehabilitasyon hizmetini aynı bina içerisinde verebilir. Ancak, tedavi amacıyla kullanılacak ünitelerin, ayakta hasta ile yatan hastaları ve arındırma hastaları ile rehabilitasyon hastaları için farklı saatlerde kullanılması zorunludur. Ayakta hastalar ile yatan hastalar ve arındırma hastaları ile rehabilitasyon hastaları aynı faaliyete ve aynı grup terapisine birlikte alınmaz.

(2) Merkezin bulunduğu binada;

a) Müstakil binalarda, imar mevzuatı hükümlerine göre yapı kullanım izni olan binalarda kurulur. Müstakil olmayan binanın müstakiliyet arz eden kısmında kat mülkiyeti ve ilgili diğer mevzuata göre gerekli izinleri almış olması ve çok katlı binaların ayrı girişi olan müstakil bölümlerinde kurulması zorunludur.

b) Asansör var ise asansörler ile ilgili mevzuata uygun olur.

c) Yangına karşı güvenlik tedbirlerinin alındığını gösteren ve yetkili merciden verilen rapor bulunur.

ç) Merkezin, sıcak mevsimlerde uygun klima sistemiyle soğutulmasını veya ısıtılmasını, merkezi veya kat kaloriferi sistemi ile ısıtılmasını sağlayacak sistemi olur.

(3) Merkezler bünyesinde, hiçbir surette sağlık hizmeti veya hasta ve yakınlarının dinlenme hizmeti dışında başka amaca yönelik işyeri bulunamaz ve içerisindeki bir bölüm, başka bir amaçla faaliyet göstermek üzere üçüncü kişilere kiralanamaz veya herhangi bir şekilde devredilemez. Merkezler, hasta ve yakınlarına yönelik dinlenme ve kafeterya hizmetlerini de kendileri veya devlet kurumları aracılığı ile sunarlar.

(4) Merkezin grup terapi ve eğitim alanı ile iş uğraş atölyeleri bodrum katında ve gün ışığı almayan yerlerde bulunamaz.

Genel özellikler

MADDE 9 – (1) Merkezler, çalışanların ve hizmet alanların güvenliğini tehdit edebilecek risklere karşı gerekli güvenlik tedbirlerini alır.

(2) Güvenlik açısından pencere çerçeveleri ağır darbelerle dayanıklı sağlam malzemelerden olmalıdır. Pencere camları kırılmaz ve pencere kolları çıkarılabilir olmalıdır. Dış pencerelerinde kısmi açılan emniyet tertibatı bulunur.

Genel fiziki özellikler

MADDE 10 – (1) Poliklinik muayene odası; yeterli şekilde aydınlatılan ve havalandırılan, uzmanlık dalına uygun araç-gereç ve donanıma sahip en az 12 metrekare büyüklüğünde olur.

(2) Hasta/danışan görüşme odası; psikolog ve sosyal çalışmacı/sosyal hizmet uzmanının, hasta ve ailesi ile görüşmek ve test uygulamak üzere kullanacakları yeterli şekilde aydınlatılan ve havalandırılan en az 10 metrekare büyüklüğünde olur.

(3) Bekleme salonu; hasta ve aileleri için düzenlenmiş yeterli şekilde aydınlatılan ve havalandırılan en az 12 metrekare büyüklüğünde olur.

(4) Grup terapi ve eğitim odası; grup terapileri ile genel toplantı ve eğitimlerin yapılabileceği en az 20 metrekare büyüklüğünde gerekli donanıma sahip odadır.

(5) Yaşam alanı; günlük aktivitelerin yapıldığı, iki farklı bölümden oluşan alandır. Birinci bölüm televizyon izleme, müzik dinleme, sohbet etme gibi boş zamanların değerlendirildiği ve günlük diğer aktivitelerin yapıldığı en az 30 metrekare alandır. İkinci bölüm, gazete, kitap okuma gibi aktiviteler ile satranç ve dama gibi zihin sporlarının yapılabileceği boş zamanların değerlendirildiği, ses ve gürültüden arındırılmış en az 30 metrekare alandır.

(6) İş uğraş atölyesi; iş uğraş faaliyetleri için en az 30 metrekare büyüklüğünde gerekli donanıma sahip iş uğraş için ayrılmış atölyedir. İş uğraş atölyelerinde hastaların çoğunluğuna hitap edecek şekilde, marangozluk, açıcılık, resim, ebru, ahşap boyama, dikiş, takı tasarımı gibi el işi uğraşı faaliyetlerinin ve drama ve halk oyunları gibi toplu aktivitelerin olması zorunludur. Hastaların çoğunluğuna hitap edecek müzik türüne yönelik donanıma sahip müzik atölyesi oluşturulmalıdır. Bu atölyelerde çocuk-ergen hastalar için özellikle ritim ve beden perküsyon faaliyetlerine yönelik aktivitelere yer verilir.

(7) Hasta odası; hasta oda kapıları dışarıdan müdahale ile açılabilir kilit sistemine sahip olur. Hasta odalarında intihar riskine karşı banyodaki askılıklar bel hizası altında tutulur veya otuz kilo üstünde ağırlığı taşıyamaz. Banyoda kırılmaz özellikli ayna duvara gömülü olur. Hasta banyo ve tuvaletlerinin kapıları dışarıdan müdahale ile açılabilir kilit sistemine sahip olur. Banyo zemininde hastanın kayarak zarar görmesini engelleyici tedbir alınır. Hasta odaları tercihen 2 kişilik olmalıdır. Gerekmesi halinde yataklı arındırma merkezlerinde en çok 3, yataklı rehabilitasyon merkezlerinde ise en çok 6 kişilik düzenlenir.

Türüne göre fiziki özellikler

MADDE 11 – (1) Merkezler, türüne göre kendileri için belirtilen fiziki özellikleri taşır.

(2) A tipi danışma merkezlerinde, bekleme salonu, en az iki adet danışan görüşme odası ve en az bir adet grup terapi veya eğitim odası bulunur.

(3) B tipi danışma merkezlerinde, bekleme salonu ve en az bir adet danışan görüşme odası bulunur.

(4) Ayakta arındırma merkezlerinde, en az bir adet poliklinik muayene odası, en az bir adet hasta görüşme odası ve en az bir adet grup terapi veya eğitim odası bulunur.

(5) Yataklı arındırma merkezlerinde, hasta odası, en az bir adet poliklinik muayene odası, en az bir adet hasta görüşme odası, en az bir adet grup terapi veya eğitim odası, en az bir adet iş

uğraş atölyesi ve bina içinde veya dışında, hastaların en az iki farklı dalda spor yapmasına imkân sağlayan teknik donanımına sahip spor alanı bulunur.

(6) Yataklı arındırma merkezlerinde, yatak sayısı yirmi oluncaya kadar bu fiziki özellikler geçerlidir. Yirmi yataktan sonra, her yirmi yatak için, beşinci fıkrada belirtilen bölümler bir kat artırılır.

(7) Ayakta rehabilitasyon merkezlerinde bekleme salonu, bir adet poliklinik muayene odası, en az iki adet hasta görüşme odası, en az bir adet grup terapi veya eğitim odası, en az iki adet iş uğraş atölyesi, hastaların da kullanacağı en az 30 metrekare büyüklüğünde gerekli donanımına sahip bir adet mutfak, hasta kayıtlarının ve veri girişinin yapıldığı yeterli büyüklükte gerekli donanımına sahip bir adet veri giriş ve hasta kayıt odası bulunur. Bina içinde veya dışında, hastaların en az iki farklı dalda spor yapmasına imkân sağlayan gerekli ekipmana sahip spor alanı bulunur.

(8) Yataklı rehabilitasyon merkezlerinde, hasta odası, bekleme salonu, en az bir adet poliklinik muayene odası, en az iki adet hasta görüşme odası, en az bir adet grup terapi veya eğitim odası, en fazla iki farklı alandan oluşabilecek en az 60 metrekare yaşam alanı, en az iki adet iş uğraş atölyesi, hastaların da kullanacağı en az 30 metrekare büyüklüğünde gerekli donanımına sahip bir adet mutfak, hasta kayıtlarının ve veri girişinin yapıldığı yeterli büyüklükte gerekli donanımına sahip bir adet veri giriş ve hasta kayıt odası bulunur. Bina içerisinde çeşitli spor faaliyetlerinin yapıldığı en az on adet spor aletinin bulunduğu en az 30 metrekare spor alanı, bina dışında hastaların spor yapabileceği birden fazla etkinlik alanı için en az 100 metrekare, hobi bahçesi gibi aktiviteler için de en az 100 metrekare olacak şekilde toplam 200 metrekare alan ayrılır ya da bu hizmet, hizmet sözleşmesiyle sağlanır.

(9) Yataklı rehabilitasyon merkezlerinde, bu fiziki özellikler kırk yatak için geçerlidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Merkezlerin Planlanması, Ön İzin, İl Değerlendirme Komisyonu, Ruhsat ya da Faaliyet İzin Belgesi

Planlama

MADDE 12 – (1) Bakanlık; illerin demografik yapısını, bağımlı hastaların bölgesel dağılımını ve diğer epidemiyolojik özellikleri, kaynakların etkin kullanımını ve atıl kapasiteye yol açılmamasını dikkate alarak bu Yönetmeliğin kapsamında yer alan hizmet birimleri için planlama yapabilir.

Ön izin

MADDE 13 – (1) Merkez açmak isteyen kurum ya da kuruluşlar Bakanlıktan ön izin alır. Bunun için Ek-2’de yer alan dilekçe ile müdürlüğe başvurur.

(2) İl değerlendirme komisyonu raporu ve müdürlüğün görüşü ile başvuru Bakanlığa iletilir. Bakanlık, merkez açma talebi bulunan iller için, ülke genelinde yapılan planlama ve ilgili il değerlendirme komisyonu raporuna göre değerlendirme yaparak o ilde merkez açılıp açılmayacağına karar verir. Uygun görülen başvurular için Bakanlıkça ön izin verilir.

İl değerlendirme komisyonu

MADDE 14 – (1) İl değerlendirme komisyonu; il sağlık müdürü veya görevlendireceği bir başkan başkanlığında, ilgili başkan yardımcısı ya da başkan yardımcısının olmadığı illerde birim sorumlusu, ilgili uzman tabip, psikolog, sosyal çalışmacı ve mimar/inşaat mühendisi ve kamu yararı statüsü verilen, kuruluş amacı bağımlılıkla mücadele olan ve Bakanlık tarafından yetkilendirilen dernek ve vakıfların il başkanı olmak üzere en az yedi kişiden oluşur.

(2) İl değerlendirme komisyonu ön izin başvuru dilekçesini dosya üzerinden ilin yapısı, ihtiyaçları, hasta potansiyeli gibi konularla birlikte değerlendirir ve değerlendirme sonucunu bir rapor halinde müdürlüğe sunar.

Ruhsat ya da faaliyet izin belgesi

MADDE 15 – (1) Bakanlıkça merkez açılmasına ön izin verilen kurum ve kuruluşlar, Ek-3’te yer alan belgeler ve Ek-4’te yer alan beyan formu ile birlikte ön izin tarihinden itibaren ruhsat ya da faaliyet izin belgesi almak için altı ay içerisinde müdürlüğe başvurur. Bu süre içerisinde başvuru sürecini tamamlayamayanlara, talepleri halinde üç ay ek süre verilebilir, ek süre verilmesi hâlinde

Bakanlığa bildirilir. Ek süre sonunda başvuru sürecini tamamlayamayanlar, Bakanlığa bildirilir. Bakanlık tarafından, ön izinleri iptal edilir.

(2) Müdürlük tarafından, başvuru dosyasının bu Yönetmeliğe uygunluğu öncelikle dosya üzerinde değerlendirilir.

(3) İl değerlendirme komisyonu tarafından, Ek-3'te yer alan başvuru dosyası tam olan merkezler, personel ve fiziki şartlara uygunluk yönünden yerinde incelenir ve sonuçları bir rapor halinde müdürlüğe sunulur.

(4) Müdürlükçe uygun değerlendirilen müstakil merkez için Ek-5/A da yer alan merkez ruhsatı, sağlık kurum ve kuruluşları bünyesinde açılan merkezler için Ek-5/B de yer alan faaliyet izin belgesi düzenlenir.

(5) Yerinde yapılan incelemede personel ve fiziki şartlara uygun olmadığının tespiti hâlinde, değerlendirme sonucu, başvuru sahibine resmi yazı ile tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren eksikliklerin giderilmesi için üç aya kadar süre verilir. Bu süre sonunda eksiklikleri giderilmeyen başvurular, gerekçeleri belirtilmek suretiyle müdürlükçe reddedilir ve ön izinleri iptal edilmek üzere Bakanlığa bildirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Merkez Çalışanları**

Mesul müdür

MADDE 16 – (1) Danışma ve rehabilitasyon merkezlerinde bu Yönetmeliğin Altıncı Bölümünde belirtilen personel mesul müdür olarak görevlendirilir. Bakanlık ve üniversite yataklı sağlık tesisleri bünyesinde faaliyet gösterecek danışma ve rehabilitasyon merkezleri ile Bakanlık birinci basamak sağlık tesisleri bünyesinde faaliyet gösterecek danışma merkezi için mesul müdür görevlendirmesi istenmez. Bu Yönetmeliğin Altıncı Bölümünde belirtilen personel, merkez sorumlusu olur.

Merkezlerde görev yapacak personel ve görevleri

MADDE 17 – (1) Sorumlu uzman tabip; arındırma merkezlerinde, hastaların tıbbî açıdan izlenmesinden, tedavilerinin planlanmasından ve hastalara tıbbî yönden faydalı olacak idarî tedbirlerin belirlenmesinden sorumlu olan, merkezde görev yapan hekimler arasından görevlendirilen uzman tabiptir.

(2) İlgili uzman tabip; arındırma ve rehabilitasyon merkezlerinde, uygulanacak tedavi protokollerini belirlemek, tedavi protokolüne göre hastalara tedavi uygulamak, hastaları tıbbî yönden izlemek, tedavi seansları ile ilgili hastanın dosyasına gözlem notunu kaydetmek ve gerekli tıbbî tedbir ve şartları gözetmek ile görevlidir. Arındırma merkezlerinde tam zamanlı olarak çalışır. Rehabilitasyon merkezlerinde ise uzman tabip mümkün olduğunca ardışık olmayacak şekilde en az haftanın üç günü, her bir gün için en az dörder mesai saati ayırarak bu görevlerden sorumludur.

(3) Merkezlerde görev yapacak diğer personel ve sorumlulukları aşağıdaki gibidir:

a) Uzman/klinik psikolog; maddeden uzak kalma ve tekrar kullanmayı önlemek için bilgilendirmek ve motivasyon kazandırmak, yaşam becerileri kazandırmak, çeşitli psikolojik test ve ölçekleri uygulayarak hastaların sorunlarını belirlemek ve başa çıkma yöntemlerini öğretmekle sorumludur.

b) Psikolog; psikososyal destek ekibinin bir parçası olarak bireye ve aileye yönelik duygu, düşünce, davranış ve bedensel hastalıkların ilişkileri, tutumları ve davranışların değiştirilmesi ve psikolojik destek hizmetlerini yürütmekle sorumludur.

c) Sosyal çalışmacı/sosyal hizmet uzmanı; psikososyal destek ekibinin bir parçası olarak bireye ve aileye yönelik sosyal hizmet uygulamalarını yürütmekle, her bir hastanın sosyal inceleme raporunu hazırlamakla ve hastaları bilgilendirmekle sorumludur.

ç) Hemşire; tedavi ekibinin bir parçası olarak, hastanın her türlü tıbbî bakımını hekimin tedavi planına göre yapmak, hastalara eğitim vermek, rutin hasta takiplerini yapmak, tedavilere ilişkin kayıtları tutmak ve ilgili mevzuat ile kendilerine verilen diğer görevleri yerine getirmekle sorumludur.

d) El sanatları öğretmeni, ergoterapist, iş ve uğraşı terapisti, ergoterapi teknikeri ve spor eğitmeni; hastaların yaş grubuna, ilgilerine ve meslek tercihlerine göre görevlendirilecek öğretmen, sanat eğitimcisi ve benzeri eğitimcilerdir. İlgili mevzuatındaki görev tanımlarına uygun olarak çeşitli meşguliyet terapilerini uygulamakla sorumludur.

e) Sosyolog; psikososyal destek ekibinin bir parçası olarak bireye ve aileye yönelik psikososyal destek hizmetlerini yürütmekle sorumludur.

f) Çocuk gelişimci; psikososyal destek ekibinin bir parçası olarak 18 yaş altı hastalarda çocuğun gelişim dönemlerine uygun olarak çocuk ile etkinlikler yürütmek, bireye ve aileye yönelik psikososyal destek hizmetlerini yürütmekle sorumludur.

g) Rehberlik ve psikolojik danışman; psikososyal destek ekibinin bir parçası olarak bireye ve aileye yönelik rehberlik ve psikososyal destek hizmetlerini yürütmekle sorumludur.

ğ) Sekreter; hasta kabul ve kayıt, hasta ve ailelerini yönlendirmek, gerekli durumlarda hasta iletişimi sağlamak, bireysel ve grup çalışmalarının organizasyonunu yürütmekle sorumludur.

h) Veri hazırlama ve kontrol işletmeni; Bakanlıkça istenilen verileri toplamak ve sisteme işlemekten sorumludur.

(4) Merkezlerde görev yapan personel Bakanlıkça belirlenen zorunlu olan eğitimleri alır. Ancak, eğitim almış personel bulunmadığı takdirde, aynı unvana sahip personel bu merkezde göreve başlatılır. Yapılacak ilk eğitime alınarak zorunlu olan eğitimleri tamamlanır.

(5) Merkezlerde yeterli sayıda memur ve/veya tıbbi sekreter, destek ve güvenlik personeli bulundurulur.

Çalışma belgesi

MADDE 18 – (1) Merkezlerde görev yapacak tüm personel için mesul müdür tarafından hazırlanıp müdürlükçe onaylanacak Ek-6'daki "Çalışma Belgesi" düzenlenir. Bu belge düzenlenmeden merkezde personel çalışamaz. Bakanlık ve üniversitelere bağlı sağlık tesislerinde açılacak merkezlerde görev yapan personel için çalışma belgesi düzenlenmez.

(2) Çalışanların işten ayrılışları, en geç beş iş günü içinde müdürlüğe bildirilir ve çalışma belgesi iptal edilir. Ayrılanın yerine aynı branşta personel başlatılabilir. Başlatılacak personel için mesul müdür tarafından personel çalışma belgesi düzenlenerek müdürlüğe en geç beş iş günü içinde onaylatılır. Ayrılanın yerine başlayış dışındaki her türlü personel başlayışlarında ise, öncelikle mesul müdür tarafından başlayacak personele çalışma belgesi düzenlenerek müdürlüğe onaylatılır ve çalışma belgesi onaylandığı tarihten itibaren personel merkezde çalışabilir. Personel çalışma belgesinin aslı, personelin dosyasında saklanır.

(3) Ruhsat ya da faaliyet izin belgesine esas olmaması kaydıyla personel, kaliteli ve verimli hizmet sunabilmeleri için en fazla iki merkezde çalışabilir.

(4) Ayakta ve yataklı rehabilitasyon merkezlerinde görev yapacak ilgili uzman tabip bu Yönetmelikte belirtilen çalışma saatlerine uymak kaydıyla en fazla dört ayrı ayakta ve yataklı rehabilitasyon merkezinde görev yapabilir.

ALTINCI BÖLÜM

Merkezlerin Kurulması, Ruhsat ya da Faaliyet İznine Esas Personel Durumu ve Merkezlerle İlgili Ortak Hükümler

Danışma merkezinin kurulması, ruhsat ya da faaliyet iznine esas personel

MADDE 19 – (1) Danışma merkezi; A tipi veya B tipi olarak kamu kurum ve kuruluşları, devlet üniversiteleri, valilikler, kaymakamlıklar, kanunla kurulan veya kurulması öngörülen ve Bakanlıkça yetkilendirilmiş vakıflar tarafından kurulur.

(2) A tipi danışma merkezleri, bağımlılık riski altında veya bağımlı kişilere ve yakınlarına danışmanlık ve bilgilendirme hizmetleri sunarak kişinin ihtiyacına göre arındırma, tedavi ve rehabilitasyon merkezlerine yönlendirme çalışmaları yapan, toplum temelli çalışmalardan sorumlu, bireye psikolojik ve sosyal destek veren, hastanın tedavi motivasyonunu artıran çalışmalardan sorumludur.

(3) B tipi danışma merkezleri, bağımlılık riski altında veya bağımlı kişilere ve yakınlarına danışmanlık ve bilgilendirme hizmetleri sunarak kişinin ihtiyacına göre arındırma ve rehabilitasyon merkezlerine yönlendirme çalışmaları yapmaktan sorumludur.

(4) Danışma merkezinde, mesul müdür/merkez sorumlusu: A tipi danışma merkezinde klinik psikolog veya psikolog, B tipi danışma merkezinde klinik psikolog/psikolog ya da sosyal çalışmacı/sosyal hizmet uzmanıdır. Bunlar aynı zamanda danışma merkezindeki mesleki görevlerini de yürütür.

(5) Danışma merkezinde asgari Ek-7'deki tabloda yer alan personel zorunlu olarak bulundurulur.

Ayakta arındırma merkezinin kurulması ve faaliyet iznine esas personel

MADDE 20 – (1) Ayakta arındırma merkezi; kadrosunda ilgili uzman tabip bulunan ve Ek-1'de belirtilen uyuşturucu madde testlerini yapacak veya yapılmasını sağlayabilecek kamu, üniversite ve özel yataklı sağlık kurum ve kuruluşları bünyesinde ayakta hizmet vermek için kurulur.

(2) Merkezde asgari Ek-8'deki tabloda yer alan personel zorunlu olarak bulundurulur.

Yataklı arındırma merkezinin kurulması ve faaliyet iznine esas personel

MADDE 21 – (1) Yataklı arındırma merkezi; kadrosunda ilgili uzman tabip bulunan ve Ek-1'de belirtilen uyuşturucu madde testlerini yapacak veya yapılmasını sağlayabilecek kamu ve üniversite ve özel yataklı sağlık kurum ve kuruluşları bünyesinde yataklı hizmet vermek için en az on yataklı olarak kurulur.

(2) Yataklı tedavi merkezinde asgari olarak Ek-10'da belirtilen tıbbi cihaz ve malzemeler bulundurulur.

(3) Yataklı arındırma merkezinde asgari Ek-11'deki tabloda yer alan personel zorunlu olarak bulundurulur.

Yataklı arındırma merkezi özellikli bakım ve tedavi odası

MADDE 22 – (1) Yataklı arındırma merkezinde, arındırma tedavisinin yapıldığı ve ortaya çıkabilecek komplikasyonların takibi için özellikli bakım ve tedavi odası bulunması zorunludur. Merkezde yoğun bakım endikasyonu doğan hasta için hastane bünyesindeki yoğun bakım yatakları bu amaçla kullanılır. Ancak, merkez ek binada ise on yatağa ek olarak, iki özellikli tedavi ve bakım yatağı eklenir.

(2) Merkezde ilave her on beş yatağa bir adet özellikli tedavi ve bakım yatağı eklenir. Bu yataklardan birisi gereken hallerde engellilerin de tedavi edilebileceği şekilde düzenlenir.

(3) Özellikli bakım ve tedavi odası, hastaların sürekli gözetimine, izlenmesine ve müdahalesine uygun nitelikte olmalıdır.

(4) Bu odada Ek-9'da sayılan tıbbi cihaz ve malzemeler bulundurulur. Bu odanın, hasta ve ziyaretçi alanları ile doğrudan bağlantısı olamaz.

Ayakta rehabilitasyon merkezinin kurulması, ruhsat ya da faaliyet iznine esas personel

MADDE 23 – (1) Ayakta rehabilitasyon merkezi; Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar ile kanunla kurulan veya kurulması öngörülen ve Bakanlıkça yetkilendirilmiş vakıflar tarafından kurulur.

(2) Mesul müdür/merkez sorumlusu: İlgili uzman tabip veya klinik/uzman psikologdur. Bunlar aynı zamanda merkezdeki mesleki görevlerini de yürütür.

(3) Ayakta rehabilitasyon merkezinde asgari Ek-12'deki tabloda yer alan personel zorunlu olarak bulundurulur.

Yataklı rehabilitasyon merkezinin kurulması, ruhsat ya da faaliyet iznine esas personel

MADDE 24 – (1) Yataklı rehabilitasyon merkezi; Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar ile kanunla kurulan veya kurulması öngörülen ve Bakanlıkça yetkilendirilmiş vakıflar tarafından en az yirmi en çok kırk yataklı olarak kurulur.

(2) Mesul müdür/merkez sorumlusu: İlgili uzman tabip veya klinik/uzman psikologdur. Bunlar aynı zamanda merkezdeki mesleki görevlerini de yürütür.

(3) Yataklı rehabilitasyon merkezinde asgari Ek-13'teki tabloda yer alan personel zorunlu olarak bulundurulur.

Ortak hükümler

MADDE 25 – (1) Merkezler, bu Yönetmeliğin 13 üncü maddesi uyarınca ön izin alır ve faaliyeti uygun görülen merkez için Müdürlükçe Yönetmeliğin 15 inci maddesi doğrultusunda ruhsat ya da faaliyet izin belgesi düzenlenir.

(2) Merkezin, ruhsat ya da faaliyet izin belgesi alındıktan sonra esasa yönelik tadilatı ancak müdürlüğün izni ile yapılabilir.

(3) Merkezlerin fiziki özellikleri bu Yönetmeliğin 10 uncu ve 11 inci maddelerinde tanımlanmıştır.

(4) Merkezlerde ayrıca tabip, hemşire, çocuk gelişimci, psikolojik danışman ve rehberlik uzmanı, din görevlisi ve sosyolog çalışabilir.

(5) Arındırma merkezlerinde, el sanatları öğretmeni, ergoterapist, ergoterapi teknikeri, spor eğitmeni, din görevlisi ve eski kullanıcı görev yapabilir.

(6) Bünyesinde hem erişkin hem de çocuk-ergen arındırma ve rehabilitasyon hizmetinin verileceği merkezlerde; çocuk-ergen servisi yetişkin servisinden farklı katta, mümkünse farklı bir binada bulunur. Farklı bir binanın olmaması durumunda çocuk-ergen hasta odaları yetişkin hasta odalarından tamamen izole olur ve ortak kullanım alanları farklı zaman dilimlerinde kullanılmak üzere düzenlenir.

(7) Yataklı arındırma ve rehabilitasyon merkezlerinde kız çocukları/kadınlar için hizmet vermek üzere yataklı bir bölüm ayrılır. Merkez programı ve aktiviteleri bu hastalara yönelik olarak ayrıca düzenlenir.

(8) Ayakta ve yataklı arındırma merkezlerinde, Bakanlığın tıbbi laboratuvarlar ile ilgili güncel mevzuatı doğrultusunda, yeni ve yaygın kullanılan uyuşturucu ve uyarıcı maddeleri de saptayabilecek uygun laboratuvar alt yapısı kurulur ve numune alma odası oluşturulur.

(9) Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, arındırma merkezleri için kamu ve özel hastaneler ve ayakta teşhis ve tedavi hizmeti sunulan özel sağlık kuruluşları ile ilgili güncel mevzuat hükümleri uygulanır.

(10) Rehabilitasyon merkezlerinde el sanatları öğretmeni, ergoterapist, ergoterapi teknikeri, spor eğitmeni istihdam edilir ya da bu meslek grupları tarafından sunulan hizmetler hizmet alımı yoluyla sağlanır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Eğitim, Merkezlerin Uyması Gereken Diğer Hususlar, Kayıt ve Bildirim

Eğitim

MADDE 26 – (1) Merkezlerde, bağımlılık konusunda eğitim almış sertifikalı personel çalışır. Ancak, görevlendirilecek yeterli sayıda sertifikalı personel bulunmadığı takdirde aynı unvandan personel bu merkezlerde görevlendirilir. Bu durumda görevlendirilen personel açılacak ilk eğitime tabi tutulur.

(2) Bakanlıkça danışma, arındırma ve rehabilitasyon merkezleri için ayrı ayrı eğitim modülü oluşturulur.

(3) Modülde yer alan eğitimler, 4/2/2014 tarihli ve 28903 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sağlık Bakanlığı Sertifikalı Eğitim Yönetmeliğine uyumlu olur. Eğitimler, Bakanlıkça yüz yüze ya da uzaktan eğitim yöntemiyle verilir. Bakanlıktan izin alınması şartıyla üniversitelerce de verilebilir.

Merkezlerin uyması gereken diğer hususlar

MADDE 27 – (1) Merkezlerin işleyişi Asgari İşleyiş Standartları Rehberine göre yürütülür. Rehber Bakanlıkça yayınlanır.

(2) Merkez, kendisine başvuran hastanın gerektiğinde diğer bir merkeze sevki halinde hastanın sevk edilen merkeze başvurusunun gerçekleşmesine kadar takibinden sorumludur. Bu kapsamda merkez; hastanın randevusunun alınmasını, randevu süresi uzunsa hastanın merkezde takibinin devam etmesini, aile görüşmesi hizmetinin verilmesini sağlar.

(3) Danışma ve ayakta arındırma merkezlerinde internet, teknoloji ve kumar bağımlılığı gibi kimyasal maddelerin neden olmadığı, davranışsal bağımlılıklara yönelik de hizmet verilir. Bu hizmetin verilmesinde görev yapan personelin davranışsal bağımlılıklar konusunda eğitim alması zorunludur.

(4) Merkez, bu Yönetmeliğin öngördüğü form ve belgeleri en az otuz yıl saklar ve Bakanlıkça istenildiğinde gönderir.

(5) Yataklı ve ayakta arındırma merkezi Ek-14'te yer alan ilaç raporlarını yazar.

(6) Bakanlık ve üniversite sağlık tesisleri bünyesinde açılan merkezler faaliyetlerini yürütürken Asgari İşleyiş Standartları Rehberi kapsamında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, İŞKUR, Millî Eğitim Bakanlığı, Belediyeler, Gençlik ve Spor Bakanlığı, il özel idareleri, Diyanet İşleri Başkanlığı gibi kurum ve kuruluşlar ile iş birliği içinde çalışır.

Kayıt ve bildirim

MADDE 28 – (1) Merkezlere, danışma, muayene, teşhis ve tedavi amacıyla başvuran danışanlar ve hastalar ile ilgili olarak yapılan tıbbî ve idarî işlemlere ilişkin kayıtların ilgili mevzuata uygun olarak düzenli bir şekilde tutulması zorunludur.

(2) Merkezlerde danışan ve hasta kayıtları, elektronik ortamda tutulur. Danışan ve hastaların sağlık bilgilerine ait gerekli kayıtların elektronik ortamda saklanması ile değiştirilmesinin ve silinmesinin önlenmesi ve gizliliğin ihlal edilmemesi için fiziki, manyetik veya elektronik müdahalelere ve olası suistimallere karşı gerekli idari ve teknik tedbirler alınır. Bu konudaki gerekli idari ve teknik tedbirlerin alınmasından ve periyodik olarak denetlenmesinden mesul müdür/merkez sorumlusu sorumludur. Elektronik ortamdaki veriler güvenli yedekleme sistemiyle düzenli olarak yedeklenir.

(3) Ruhsatı ya da faaliyet izin belgesi sonlanan merkezler, yazılı ve/veya elektronik kayıtlarını, defterleri ve diğer belgeleri arşiv ile ilgili mevzuatta belirtilen süre müddetince saklanmak üzere Müdürlüğe devreder.

(4) Merkezler tarafından kayıt altına alınan kişisel sağlık verileri, 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve ilgili diğer mevzuata uygun bir şekilde işlenir ve merkezi sağlık veri sistemine aktarılır. Bakanlık tarafından kurulan kayıt ve bildirim sistemine ve Bakanlıkça yapılacak diğer iş ve işlemlere esas olmak üzere, istenilen bilgi ve belgelerin Bakanlığa gönderilmesi zorunludur.

SEKİZİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Sosyal Uyum Merkezleri

MADDE 29 – (1) Sosyal uyum merkezleri, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca veya açmak isteyen gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri ve kendi kuruluş kanunlarında merkez açma yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları tarafından, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığınca belirlenecek belgeleri hazırlayarak açılış izni ile açılır. Açılan bu merkezlerin denetimi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yapılır.

(2) Sosyal uyum merkezlerinin işleyişi Asgari İşleyiş Standartları Rehberine göre yürütülür.

(3) Sosyal uyum merkezleri danışma, ayakta ve yataklı tedavi merkezleri ve rehabilitasyon merkezleri ile iş birliği içerisinde çalışır.

Merkezlerin denetlenmesi

MADDE 30 – (1) Merkezler; Bakanlıkça yapılacak olan olağan dışı denetimler hariç, bu Yönetmeliğe uygunluk bakımından, Müdürlük tarafından, yılda en az bir defa denetlenir. Denetimlerde bu Yönetmeliğin ekindeki Ek-15, Ek-16, Ek-17, Ek-18 ve Ek-19'da yer alan denetim ve değerlendirme formları kullanılır.

Yetki devri

MADDE 31 – (1) Bakanlık, bu Yönetmelikteki yetkilerini valiliklere devredebilir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 32 – (1) 29/12/2013 tarihli ve 28866 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezleri Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Mevcut merkezlerin uyumu

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce madde bağımlılığı tedavisi yapmakta olan merkezler, arındırma merkezi olarak görevlerine devam ederler. Ancak, en geç 5 yıl içinde bu Yönetmeliğe uyum sağlarlar.

(2) Bu Yönetmeliğin 32 nci maddesiyle yürürlükten kaldırılan Yönetmeliğin geçici 1 inci maddesi kapsamında uyum süresi verilen merkezler, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde bu Yönetmeliğin ilgili maddeleri doğrultusunda fiziki ve personel noksanlıklarını tamamlarlar. Belirlenen süre sonunda bu Yönetmeliğe uygun hale gelmeyen merkezlerin faaliyet izinleri Bakanlıkça iptal edilir.

(3) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde Bakanlıkça oluşturulan kayıt sistemine mevcut merkezlerin, sistem kurulduktan sonra en geç 6 ay içerisinde uyum sağlaması zorunludur.

Yürürlük

MADDE 33 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 34 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sağlık Bakanı yürütür.

[Ekleri için tıklayınız.](#)